

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMANE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ.
Strada Iuliu Maniu Nr. 36

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNA
Abonament: 150 Lei la an.

Redactor responsabil:
Dr. SEBASTIAN STANCA
Telefon 13—74

Nr. 7539/924 Pres.

NICOLAE

DIN MILA LUI DUMNEZEU DREPTCREDINCIOSUL EPISCOP AL EPARHIEI
VADULUI, FELEACULUI ȘI CLUJULUI.

Preacucernicilor Protopopi, Cucernicilor Preoți și tuturor dreptcredincioșilor creștini din reînviata Episcopie a Vadului, Feleacului și Clujului, har și pace dela Dumnezeu, Părintele ceresc, iar dela Noi salutare și binecuvântarea Noastră arhipăstorească.

„Toată darea cea bună și tot darul desăvârșit de Sus este, pogorind dela Tine Părintele luminilor“.

(Din rugăciunea amvonului).

IUBIȚI FII SUFLETEȘTI!

Din prilejul slujbelor sfințelor Liturgii, cetind noi preoții rugăciunea amvonului, ne cuprinde un sentiment de adâncă evlavie și de mulțumită către părintele luminilor dela care pogoară tot darul desăvârșit.

Căci un dar desăvârșit, un dar neprețuit, un dar mai mare ca toate darurile din câte s'au revărsat asupra neamului omenesc, a fost și este și darul cu care ne-a învrednicit Dumnezeu, prin trimiterea Fiului Său, a Domnului și Mântuitorului nostru Isus Christos pe lume.

Părintele luminilor vede din înălțimea cerului tot ce se petrece pe pământ, a văzut întunerecul de care a fost cuprinsă lumea zilelor de atunci, a văzut păcatul care aducea prăpăd și nenorociri între oameni, a văzut, că popoările nu se iubesc între sine, a văzut, că războaiele se țin lanț și nu mai încetează, a văzut cum asupresc cei tari pe cei slabi, cei puternici pe cei nevoiași, a văzut pe cămătarnicii fără suflete, pe cei ce iau mită pentru lucruri, cari ar fi datori să le facă în puterea slujbei lor, a văzut pe ceice strică legea și obiceiurile bune, a văzut pe lacomi și pe egoiști, cari vor să trăiască numai ei, fără să se mai cugete și la deaproapele lor, — și făcându-i-se milă de mulțime, a poruncit să se facă lumină și să vie pace pe pământ.



Ca o stea luminoasă, ca luceafărul, care străbate cu raze de lumină întunerecul, a venit pe pământ fiul lui Dumnezeu, luând trup omenesc, să învețe, să deschidă minți și inimi și să arete omenimei calea mântuirii, calea, care poate duce spre fericirea vremelnică și vecinică.

„Christos să naște măriți-l, Christos din ceruri întâmpinați-l“.

Din faptele și din vieța lui a răsărit lumina cunoștinței și soarele dreptății, din minunile lui am văzut atotputernicia fiului lui Dumnezeu, din îndrumările lui s'a pogorit tot darul desăvârșit. Tot ce a creat omenimea în cele 20 de veacuri trecute, se datorește învățăturilor lui evanghelice, se datorește iubirii cătră deaproapele, care este și rămâne temelia credinței noastre creștinești.

Și dacă Dumnezeu prin fiul Său unul născut ne-a îngrămădit cu atâtea bunătăți și cu atâtea daruri, oare nu se cuvine, ca și noi oamenii să dăm o parte mică, dacă nu mai mult pentru ajutorul și binele fratelui și deaproapelui nostru?

Oare nu se cuvine, ca la zile mari, cum este Nașterea Domnului, să ne îndreptăm privirile spre coliba săracului, a văduvelor și a orfanilor, unde după colindele populare „la casa de om sărac, s'a gătat făina în sac“, oare nu e creștinesc lucru, dacă ne cugetăm la pruncii cei mulți desculți și goi, cari poate și din vina părinților leneși, ori risipitori, nu pot cerceta școala, lipsiți fiind de îmbrăcăminte și încălțăminte, oare nu ne-a spus însuși Mântuitorul „că tot ce faceți unuia din cei mici și neputincioși, mie îmi faceți“.

Oare într'atâta să fim de orbiți, ca să nu vedem studenții flămânzi, înghesuți și strâmtorați în locuințe umede și răcoroase prin orașele până ieri străine, și noi stând în odăi calde, să nu ne gândim la starea lor?

Ce folos vom avea mâne de știința lor, de învățătura lor, dacă isprăvesc școli și universitate, isprăvesc și cu puterea vieții, ies bolnavi, tuberculoși și scrofuloși și-i vom pe-trece în jalea și durerea satelor la groapă.

Oare câți dintre noi și-aduc aminte de cei-ce sunt în robie, parte nu din vina lor, ci din cauză, că societatea, ori chiar și biserica și neamul a fost prea vitregi cu ei, nu s'a interesat de soarta lor, de creșterea lor?

Câți dintre noi cercetează bolnavii din spitale, cari nu au adăpost și grije la casa lor și câți ne îndeletnicim să le întindem mână de ajutor când ies din spitale, până ce își vor putea agonisi cu munca lor pâinea de toate zilele?

Dar să nu mergem în depărtări, la spitale și la temnițe, ci să ne oprim privirile la noi acasă, la bisericile noastre, la casele Domnului.

Din prea multe biserici, durere, din prea multe, lipsesc odoarale și vasele sfințite, lipsesc cărțile, lipsesc odăjdiile, mulți slujitori ai altarului se îmbracă în ornate vechi, sdrențuite și chiar nepotrivite și îmbrăcați cu acestea se fac slujbele cele frumoase și înălțătoare, la încreștinarea pruncilor, la cununii și la morți. Oare nu am fi datori să ne îngrijim, ca aceste ornate să fie curate și bine îngrijite și cu gust lucrate?

Mulți vor fi crezând, că treaba aceasta cade în sarcina și între îndatoririle preotului. Ei bine, nu e tocmai pe dea'ntregul așa.

Desigur, că în sarcina preotului cade să contribue și el în rând cu alți credincioși pentru ornatele bisericești, ba se cuvine, ca el să premerge cu exemplu bun, dând de 2 și de 3—4 ori, dupăcum îi iartă puterile și mijloacele mai mult ca alți credincioși.

Nu este însă cuviincios, ca creștinii adevărați să lase numai în grija preotului îndatoriri de ordin material și de interes obștesc.

Toți credincioșii trebuie să fie mândri de a fi putut concurge cu denariul lor la înfrumusețarea Casei Domnului și la împodobirea bisericii cu clopote și cu lucruri sfinte și sfinte. Nicăiri nu vei afla o dărapănare mai mare a lucrurilor sfinte, ca la noi.

Dacă până acum gemând sub jugul robiei, s'au putut trece cu vederea aceste lucruri, azi în zilele frumoase ale libertății naționale, în zilele reînvierii, în zilele stăpânirii românești, în zilele neatârării, în zilele, când s'a dat prin legi poporului drepturi la pământ, la pășuni și la păduri, dreptul de a fi el stăpân pe soarta lui, stăpân pe limba lui și pe legea lui în statul lui național, aceste lucruri dureroase și jignitoare de bunul simț, nu e iertat să mai dăinuască.

Mai ales voi foștilor soldați și iubiți fii sufletești, cari cu voia lui Dumnezeu ați revenit sănătoși la vetrele voastre, la soțiile și copiii voștri, cari ați văzut în decursul războiului bisericile din Moldova, Muntenia, Rusia, Serbia și Bucovina, cum și din alte părți, — faceți o asemănare între acestea și bisericuțele voastre din vârful dealului și văzând sărăcia și lipsa noastră, văzând mărturiile iobăgiei și robiei, puneți umăr la umăr, săriți în ajutorul păstorului vostru sufletec, și faceți din bisericile voastre un raiu pământesc, al căror prag să-l treceți cu sfială și evlavie și de cari să vă apropiați „cu frica lui Dumnezeu și cu cedință“ ca de sfânta cuminecătură. Nu mai zăboviți la deprinderile slabe din trecutul dureros, deschideți inima și punga și faceți-le adevărate case dumnezești, în cari intrând să Te simți cu simțirile curățite și mai aproape de Dumnezeu, ziditorul nostru al tuturor.

Acest cuvânt îl îndrept mai ales și către fruntașii și conducătorii parohiilor, către cei mai înstăriți, către cei cari prin muncă și cruțare au ajuns să poată face mai mult binele și să poată cu înlesnire împlini datorințele lor către Dumnezeu și către deapropoale.

Vrednicia satului, vrednicia comunei bisericesti o judecă lumea după moravurile bune, deprinderile creștinești ale locuitorilor, dar cu drept cuvânt și după zidirile pre cari le știu înălța în cinstea și mărirea lui Dumnezeu și le știu împodobi cu toate podoabele.

Adunați-vă, iubiți fii sufletești, în zilele de praznic la sfaturi înțelepte și de folos și puneți la cale restaurarea zidurilor ruinate de dintele vremii, înlocuirea lor cu zidiri potrivite timpurilor și zilelor cari le trăim, iar dacă din fericire le aveți în stare bună dela părinți, înzestrațiile cu odoare, cu icoane și cu tot ce poate fi spre mărirea lui Dumnezeu și cinstea voastră. Iar după-ce le-ați înzestrat cum se cuvine, cercetați casa Domnului cu mic, cu mare, priveniți-vă sufletește, întăriți-vă în credința în Dumnezeu, ca să fiți în stare să învingeți toate greutățile, cari se pun în drumul vieții voastre.

Faceți case de lectură și acolo cetiți sfânta scriptură, scrierile sfinților părinți, cum și scrieri profane potrivite pentru luminarea voastră.

Chemați pe cei răfăcți la adevărata viață creștinească și nu-i lăsați pradă apostolilor minciunei, cari îi învață să se boteze încă odată din nou, dacă vor să scape de muștrarea conștiinței pentru crimele ce le-au făcut. Cei greșiți pot afla mângâiere și iertare după învățăturile Mântuitorului, dacă să căiesc, dacă dau probe vădite de îndreptare și dacă preste tot prin faptele milei cer îndurare dela Domnul, care știe toate, vede toate și este prea bun și milostiv. Apropiati-vă de sufletul tinerimei și nu o lăsați să cadă pe povârnișul păcatelor, faceți, ca fiecare din tineri să învețe pe lângă economie și o meserie, care să-i deie puțința și în vreme de iarnă și de ploaie să câștige ceva pentru viață.

Stăruți pentru societăți de cumpătare și de ajutor, urmați sfatul psalmistului; „*Fericit bărbatul care n'a umblat în calea fărădelegilor*“, și n'a călcat pragul caselor celor păcătoși. Incunjurați birturile și vieța desfrânată, potoliți patimile, înfrunțați beția, care aduce pe capul vostru rușinea, sărăcia și ocara, — dacă voiți să aveți parte de o vieță nouă, de o lume nouă, împărăția binelui, a păcii, și a dragostei creștinești, care trebuie să o dorească tot omul iubitor de Dumnezeu.

Fie, ca cuvântul Nostru arhieresc să străbată în sufletele voastre, — și binecuvântarea Domnului nostru Isus Christos să fie cu voi și să vă scutească de tot necazul și primejdia.

Dat în reședința Noastră episcopescă din Cluj la sărbătorile Nașterii Domnului din anul 1924.

Al Vostru al tuturor

de tot binele voitor:

N I C O L A E I V A N m. p.

Episcopul Clujului.

Pace pe pământ

În noaptea sfântă de iarnă domoală o vrajă divină coborîse asupra Vîlceemului Iudeii. O stea curată ca lumina soarelui se oprise deasupra zidului dărăpănat de ruina vremilor, fulgerând scânteieri strălucitoare. O lumină feerică risipise întunerecul din preajma peșterii în care se născuse Mântuitorul, păstorii au tresărit minunându-se de această vedenie neobicinuită, corul îngerilor cobora pe scările nevăzute ale văzduhului cântând; „Mărire întru cei de sus lui D-zeu, pe pământ pace și între oameni bună voie“.

Vestea nașterii lui Mesia împlinirea făgăduinții date de D-zeu prin proroci popoarălor sale, a înfiorat întreg cuprinsul pământului. S'au cutremurat hotarile împărăției și puternicii pământului au pornit să iscodească cu tâlcuiri fățarnice *ideea*, răsărită în ieslea dobitoacelor.

Și-a coborît întâi din palatul de marmoră al cesarilor imperiului Roman *forța*, îmbrăcată în talare de porfiră și vison țintuite cu pietri scumpe și betele de aur, cu privirea sfidătoare și pasul greu de sănătatea belsugului bunurilor vremelnice, zicând celui nou născut: „Osana ție, celui prorocit de glasul vremilor trecute. De vrei să fi domn al pământului, domn al maselor nemernice și neștiutoare, ascultămă pe mine.“

Eu sunt astăzi **stăpânul pământului**. O lume

întreagă să frământă neputincioasă la picioarele mele. Un semn al mânei mele înalță milioanele sau le sugrumă în pulbere și sânge. Ești tânăr încă. Vino alături de mine, eu te fac un Caesar. Las să urle plebea; un pumn de aur și un călcâi de pâine îi astupă gura și vulgul te adoră și te proslăveste. Incalecă mulțimea, pune-i frâu la gură și lanțuri la mâni și la picioare. Selăvia tace și te ascultă. Forța guvernează popoările nu libertatea. Ia-le libertatea și le-ai dat liniștea, căci libertatea n'o știi prețui și tulburarea n'o poate înfrâna libertatea. Ingerii tăi cântă „pace pe pământ și între oameni bună voie“. De vrei pace fără războiu și lumea se va prosternă la picioarele tale“.

Așa grăit'a forța. Copilul a zimit și n'a răspuns. Iar forța s'a întors nepăsătoare în palatul ei de marmoră să ferece mai departe lanțuri și cătușe de robie.

A coborît apoi dela catedrele glorioase ale Greciei *Știința și filosofia*. Cu paliul atârnat pe umărul stâng, cu plete lungi și negre, cu gesturi largi și priviri semețe s'a oprit drumetului mag la leagănul divinului copil.

„Osana ție, atotștiutorule crai. Flacăra jocului olimpic, ce arde vecinic pe tribunele din Acropolis, îți aduce astăzi prin mine prinosul ei de admirație. Tu care cunoști „inima și răunchii“, și ai venit să dai lumină lumii, intră în sanctuarele noastre, unde nu pătrunde întunerecul neștiinței vulgului îndobitocit. Fugi de

sceptrul cesarilor. Forța e brutală, înalță pe tron machii trenati și pumnul de fier al pretorianilor și consulilor barbari. Forța e săracă și anemică. Ea stăpânește numai sclavi și cerșitori dar o adiere smulsă din înălțimile cugetului o năruie în țărână.

De vrei să fi stăpânul lumii vino cu noi, noi îți dăm lumină, și căldură și putere. Aprinde în lume candela acestei lumini în care să ardă unt delemnul creerului cugetător, la care să se închină toată suflarea pământului și să înțeleagă că nu forța, ci știința luminează și edifică.

Un zimbet nevinovat a fost răspunsul pruncului dumnezeesc și filosofia s'a întors la tribună să-și toarcă mai departe caerul sistemelor sale încâlcite.

Și-a venit apoi al treilea mag, *Arta*, cu pas nehotărît dar fruntea senină, și ochiul visător, împodobit cu flori din livezile primăvăratice ale Ciprului și întovărășit de cântecele din fluer ale faunilor săltăreți și s'a oprit în fața blândului copil zicând: „Osana ție, erai mândru și frumos, coborît din raiul stelelor fugare. Tu ești croit din raze calde de lumină, în drumul tău se cade să răsără tot crimi și trandafiri, pasul tău să treacă pururi prin ramuri de finic și ochiul tău să nu-și împedecă privirea lui divină de spinii mizeriilor ce-și târăe amarul pe ulițele vieții. Înălță-te pe culmile înflorite ale Parnasului, încingeți coapcele tale cu podoaba ghirlandelor de ramuri inverzite, încununează-ți fruntea cu coroana florilor de Mai, vrăjește-ți visul tinereții tale cu cântece de primăvară, în strune și chimvale bine răsunătoare. Arta îndulcește viața. Creiaz ăpe seama acestei vieți o artă nouă, care să dea un sbor de înaripare nouă fantaziei și să înfrumusețeze pânza mohorîtă a vieții omenesti.

Copilul a zimit și arta s'a întors cu trîmbițe și hore pe culmile Parnasului.

Și atunci a coborît din vuetul orașelor, din ocnele năbusitoare, din carierele de peatră, de pe scândurile galerelor al patrulea mag *munca brahială*. În haină sdrănțuită, cu pumnii strânși, cu pieptul spintecat de arșița robotei chinuitoare, cu pasul povarnic, cu fruntea brăzdată de grija zilei de mâine și ochiul scânteietor de dorul răsunării s'a oprit în fața pruncului zicând:

Osana ție, dreptvestitorule apostol al unei vremi ce va să vie.

Tu ești crainicul zilei de mâine, care să ne dai dreptate *nouă*. Vino la noi. Munca noastră

este scara lui Iacob, pe care se ridică societatea omenească spre desăvârșire. Brațul muncitor este unealta cea mai perfectă, el singur deschide porțile ferecate ale dreptății sociale. Ia biciul și spulberă trândăvia fariseilor și cărturarilor îmbogățiți. Ridică plebea neputincioasă din amorțeală, să se resimtă în lume forța ei cea creatoare și să se sguode și temelilele pământului de pumnul ei răsbunător. Dreptate vrem și dreptatea e a noastră. Când massele vor stăpâni pământul și idoli osebiriilor se vor nărui și toate în lume vor fi ale tuturorora, atunci va fi fericire pe pământ.

Isus atunci s'a cutremurat. Și în înfiorarea nopții un glas de muștrare domoală s'a auzit în preajma ieslelor sfințite.

— Vai vouă fățarnicilor!

Iată stau înaintea porții voastre și cer intrare și voi nu vreți să mă cunoașteți pe mine. Împărăția mea nu este din lumea aceasta. Înțelegeți neamuri și vă plecați. Veniți la mine toți cei osteniți și însărcinați și eu vă voi odihni pe voi. Iată vestesc vouă bucurie mare.

Poruncă nouă vă dau vouă ca să vă *iubiți unul pe altul*, precum eu vă iubesc pe voi și atunci orice veți cere dela Tatăl într'un numele meu se va da vouă.

Iubește pe Domnul D-zeul din toată inima, din tot sufletul și din toată virtutea ta. Aceasta este cea dintâi și cea mai mare poruncă. Iar a doua să iubești pe deaproapelui tău ca pe tine însuși.

Intru aceasta stă toată legea și prorocii.

Pe această *iubire* și-a întemeiat Isus împărăția sa pe pământ.

Nu s'a alipit de forța cesarilor pentru că forța este egoistă și rece, este dârză și neiertătoare. Idolul la care se închină este eul său propriu. Forța nu rodește, ci vrea să sugrume. Ea nu ea în seamă că vieța este o mare care se frământă în adâncul măruntaelor sale și vișorul stârnit al evoluției spulberă la plinirea vremii tronuri și împărății cum spulberă vântul petalele primăverii. Forța n'are lege și dreptate, forța nu are vieță. Christos n'a venit în lume să se facă Caesar.

Nu s'a alipit nici de știință nici de filosofie. În lume au răsărit multe stele luminoase, dela Plato la Kant și Hegel, dela Spinoza la Nietzsche. Sunt însă numai stele călătoare și neputincioase în fața tainelor divine ale vieții. Cugetul omenesc este numai o scântee din imensitatea divinității, creerul o bucată de lut neputin-

cioasă cu hotare prea înguste în cuprinsul dumnezeirii fără de hotară.

Știința ridică cetăți seculare, înaltă opere grandioase dar paralel cu acestea făurește tunuri și ghiulele și arme de oțel ca să le distru-gă.

Și Isus n'a venit să urce această catedră.

Nu s'a alipit Isus nici de artă. Fiorul artei îndulcește viața, te înaltă îți răpește pe o clipă grija zilelor pline de nevoi, nobilitează, dar pace pe pământ și între oameni bună voire nu poate sălășlui.

Dar n'a ascultat Isus nici chemarea magului din urmă. Priviți în adâncul ocnelor, în uruitul obosit al fabricelor, unde se mistue munca isto-vitoare de energii.

Unde este omul care să proslăvească această muncă. Nu cei ce o săvârșesc, ci cei ce îi trag foloasele pe nemuncite îi cântă osanale de preamărire. Munca este trudă și osteneală, nu plăcere și deliciu. Și Isus n'a putut pune mâna pe acest ciocan al muncii pururea nemulțămite și răsvrătitoare.

Isus a adus în lume iubirea, care nu face ose-bire între om și om, care rodeste pe pământ dreptate, egalitate și frățietate desăvârșită.

Iubirea este forța cea mai puternică care dă putere popoarelor și le înaltă la fericire. Iubirea singură aduce pe pământ pace și între oameni bună voire.

O legendă ne spune că un cavaler al crucia-telor, care urcase cel dintâi zidurile Ierusalimului s'a grăbit să aprindă tot el cel dintâi o candelă la mormântul sfânt al Domnului. Cu acest prilej a făcut legământ solemn să ducă flacără sfințită nestinsă până acasă în apusul îndepărtat și să o așeze pe altarul bisericii din comuna sa. Cu multe primejdii și ostenele a și isbit să-și împlinească promisiunea. În drumul său singura grija la iost păstrarea nestinsă a flăcării curate și mare i-a fost bucuria și fericirea sufletească văzându-și scopul realizat.

Isus Christos a aprins în lume candela sfântă a iubirii curate și a purtat-o nestinsă în cuprinsul hotarilor pământului. O scântee din această flăcără licărește în sufletul fiecărui om.

Să nu lăsăm aceasta scântee să se topească. Să o primenim cu untdelemnul iubirii evangeli-ce ca să crească și să radieze în jurul nostru un far plin de lumină mântuitoare tuturor oamenilor. Iubirea evangelică cu plenitudinea căldurei și a smereniei îndrumă pe căile dreptății

forța cesarilor, luminează concepțiile de viață ale științei și filosofiei, dă aripi de avânt artei și îndulcește și înseninează truda brațelor isto-vite de munca robotitoare.

Singură flacăra iubirii aprinsă pe pământ de legea lui Christos poate aduce ca adevărat „pe pământ pace și între oameni bună voire“.

Dr. SEB. STANCA.

La Nasterea Domnului

Cu ajutorul Tatălui ceresc am ajuns și în anul acesta serbarca cea mare și sfântă a „Nașterii Domnului“ nostru Isus Christos. Astăzi toată lumea se bucură căutând împreună cu îngerii „Mărire întru cei de sus lui D-zeu și pe pământ pace, între oameni bună voire“.

Azi s'a născut lumina lumii. Împăratul ceriului se pogoară între noi și luându-și trup omene-sc, răsare ca un soare nou pe ceriul legii D-zeești.

În aceasta zi El ne-a adus vestea bună a mântuirii și bucurie multă a revărsat în inimile noastre.

Cu nașterea Mântuitorului omul a ieșit din întunerecul și orbia credințelor rătăcite și a făcut cunoștință cu învățăturile D-zeești cari sin-gure duc la mântuire.

Înainte de venirea Mântuitorului păcatul ținea locul virtuții, nedreptatea locul dreptății, întunericul locul luminei! Pentru scoaterea omului din această stare a trimes D-zeu pe Fiul său unul născut, care prin învățăturile lui ne-a arătat calea spre fericirea cea de veci.

— În învățăturile și povețele legii lui Christos noi toți, sărac și bogat, bolnav și sănătos, slugă ori stăpân, ne aflăm îndrumările după cari să ne întocmim viața, ca să fim mulțumiți.

Mintea omenească ori cât este de iscusită n'a putut născoci învățăături asemenea acestora.

Și într'adevăr poate fi vre-o asemănare între credința popoarelor păgâne și între credința creștinească adusă de Isus Christos. — Pe cât este de departe răsăritul de apus și ceriul de pământ, pe atât este de sus credința aceasta față de credința popoarelor păgâne.

Peste 19 veacuri s'au strecurat în noi-amul vremii dela nașterea Mântuitorului până astăzi. Sunt dese prilegiurile, la cari ni-se reamintesc

învățăturile Lui. Toate popoarele cari știu să prețuiască legea lui Christos în cuvânt și în fapte, merg înainte cu pași repezi, căci numai în legea lui Christos se poate desăvârși omul, și prin el națiunile. „Eu sunt ușa — zice Mântuitorul — prin mine de va intra cineva se va mântui“.

Noi Românii ar trebui mai mult ca oricare alt popor să fim pătrunși de adevărul povețelor creștinești, și mai ales de iubirea creștinească, pe urma căreia răsare pacea și bunăînțelegerea.

Să nu ne gândim numai la noi ci și la deaproapele nostru și în deosebi la cel în necazuri, în sărăcie, în boale, în mizerie căutând a-i ușura soarta a-i alina durerea, a-l ajuta, ca să aibă și acela o clipă de mulțumire, mai dulce în viața lui amărită.

Sf. Apostol Pavel învață că noi creștinii suntem zidiți pe temelia Apostolilor. Avem să ne călăuzim în viața și în lucrarea noastră creștinească de învățăturile pe cari le-au propovăduit sf. Apostoli — ca unii cari au văzut pe însuși Mântuitorul Isus Christos.

Dar să ne întrebăm cine a fost Isus Christos, cel ce s'a născut în iesle pe fân și ne-a adus mântuirea și prin ea atâta bucurie?

Răspunsul e ușor. Răspunsul l'a păstrat biserica în decursul veacurilor. Christos e și D-zeu și om.

S'a născut cu trup omenesc asemenea nouă, a crescut în vrâstă și înțelepciune, a fost supus părinților săi, a avut parte de bucurii și necazuri.

A avut gânduri și simțăminte ce trec și prin sufletul nostru. A plâns, și s'a bucurat. Il vedem cu vameșii și păcătoșii, cu săracii și cu cei asupriți cu întristații și nenorociții de tot felul; chiamă la el pe cei osteniți și îngreunați de nevoi spre a-i ușura. Mâinele și le ridică totdeauna numai spre a binecuvânta și alina suferințele oamenilor. Mântuitorul a fost și aspru, alungând cu sbiciul pe fariseii și cărturarii cari au pângărit casa lui D-zeu.

A fost blând până la dușosie, a fost milos, înviind pe tânărul din Nain și redându-l mamei sale care-l plângea cu lacrimi. Dar a fost și D-zeu adevărat. A făcut din apă vin, a umblat pe apă, a săturat pe mii de oameni cu 5 pâini și 2 pești. A vindecat bolnavi, orbi, îndrăciți. A înviat din morți pe Lazăr și pe fata lui Iair.

A înviat el însuși a treia zi din mormânt, care este culmea tuturor minunilor. — Christos a ve-

nit să mântuiască pe cei perduți, și să judece vii și morții. El este mântuitorul și judecătorul. El este domn, el este stăpânul lumii, al omenirii întregi și lui i-se cuvine venerațiune, căci D-zeu ia dat putere peste tot timpul și locul.

Intr'ânsul s'a întrupat cu adevărat cuvântul apostolului Petru când i-a zis:

„Christos este icoana vieții noastre, este pilda care trebuie să o urmăm dacă dorim ca să fim fericiți“.

Credința în Isus Christos este razimul, scăparea și nădejdea creștinului, în orice nevoi și necazuri. La dânsul ridicăm ochii și mâinele noastre, mintea și inima, rugându-l să ne scape de primejdiile vieții. Această credință înaltă, în-tărește mângăe și îmblânzește.

Deci fraților în această sf. și mare zi, dați la o parte grijiile vieții. Lăpădați neînțelegerile, pisma, ura și mânia. De v'a greșit deaproapele iertați-l, dați-i mâna și vă bucurați împreună că D-l nostru Isus Chr. a venit să ne dea prilej de pace pe pământ și între oameni bună învolye.

George Suci,
 paroh.

Cuvântarea D-lui ministru Alecsandru Lapedatu

la inaugurarea institutului nostru teologic

Ca și Oradea, Clujul capătă azi în legătură cu restaurata Episcopie a Vadului, un nou așezământ de învățătură superioară specială. Institutul teologic ortodox pentru creșterea și pregătirea tinerilor cu vocațiune pentru nobila și frumoasa misiune a preoției.

Institutul acesta face parte din seria de așezăminte meuite să completeze organizațiunea noului noastre Episcopii, fiind, desigur, cel mai important din ele, întrucât dela modul său de constituire și funcționare, dela capacitatea și zeiul apostolic al profesorilor și dela silința și devotamentul elevilor săi atârnă în cea mai mare parte desvoltarea vieții spirituale și morale a dreptcredincioșilor din această Eparhie.

Creațiunea lui se datorește unei necesități peste care nu se va putea trece fără de pagubă pentru viața noastră bisericească, dar, negreșit și voinței neînfrânte, stăruinței neobosite și energiei creatoare a arhiepiscopului rânduit să păstorească la reînființarea străvechei episcopii ardelenice a lui Ștefan cel Mare. P. S. Sf. Nostru

Episcop Nicolae, care, spre cea mai mare satisfacție sufletească a credincioșilor săi, ridică, una câte una, cu o măiestrie vrednică de toată lauda, instituțiunile de temelie ale eparhiei sale.

Căci, în timp atât de scurt pentru vremuri atât de greie, P. S. Sa a fost în măsură nu numai să-și organizeze un model de eparhie și să o înzestreze cu o sumă de bunuri materiale și morale de cea mai mare importanță pentru dezvoltarea sa viitoare, dar să-și înceapă și să continue în condițiuni așa de mulțumitoare și de promițătoare construirea celei mai monumentale catedrale românești din Transilvania, iar acum să întemeieze în centrul de viață intelectuală și bisericească al României de dincoace de Carpați un institut teologic superior, care prin această norocoasă împrejurare are posibilități de dezvoltare specială față de alte instituții similare, să poată fi adecă nu numai școală de cultură și educațiune pentru tinerii noștri preoți și slujitotri ai bisericii, ci, în acelaș timp, școala, care, alături de celelalte, să contribuie și ea, în mod potențat, la progresul vieții noastre intelectuale, la prestigiul culturii noastre naționale.

În astfel de condițiuni este socotesc, o datorie din partea tuturor să susținem noul institut, noul așezământ de cultură superioară specială al Clujului. Statul o face și o va face, profesorii și elevii vor fi și ei negreșit la datoria lor, în acelaș scop. Iar noi toți cei ce ne simțim legați sufletește și moralicește de opera de organizare a eparhiei Vadului și Clujului, ne vom face o datorie de amor propriu și de onoare de-a sprijini din toate puterile și cu toate mijloacele înaintarea și desăvârșirea acestei opere.

Cu această promisiune, pe care țin să o facem numai ca șef al departamentului de culte, ci și ca membru al mai tuturor corporațiunilor și organelor eparhiei noastre, prezint omagii de sinceră recunoștință vechiului nostru arhieru pentru înfăptuirea noului așezământ de lumină și progres pe seama bisericii și culturai naționale, exprimând în acelaș timp mulțumiri călduroase tuturor celor ce l-au ajutat și-l vor ajuta pentru susținerea și propășirea acestui așezământ: profesorilor și elevilor. Căci dela felul cum dânsii își vor îndeplini datoria lor atârână tot rostul și viitorul institutului de teologie ce azi își deschide oficial și solemn porțile, cum și toată mulțumirea și recunoștința ce vor putea oieri stăpânului și conducătorului lor P. S. Episcop al Clujului.

Un dar de Crăciun

Credincioșii noștri din *Teușiu* constituiți în comunitate bisericească ortodoxă au reclamat la forurile în drept un teren în piață pentru biserica — pe care teren este și o casă a avocatului Müller, un sas maghiarizat din Aiud.

Comitetul agrar ca for de ultima instanță, a acordat terenul cu casa din chestiune pe sama bisericii ortodoxe — rămânând ca biserica să răscumpere zidirea după prețuirea espterilor și după invoiala avută.

Așa, de sfintele sărbători ale Nasterii Domnului vom intra la o capelă provisorie, dela al cărei altar sfânt să răsunе cântarea H-s se naște măriți-l". — Fruntasii noștri din Teuș și parohul lor Vasile Bârluțiu — vor avea zile de bucurie — după o luptă purtată peste un an, cu un *protivnic bogat și increzut*.

P. S. Sa Episcopul Nicolae al Clujului, a dat bine cuvântarea pentru slujba de ziua Nasterii D-lui, și le-a dăruit și un frumos sf. Antimis. Acum — *cu D-zeu înainte*.

Un creștin.

Unificarea bisericească

Proiectul de unificare al bisericii a fost discutat de Sf. Sinod și în zilele proxime se va prezenta parlamentului. Principiile fundamentale sunt cele ale statului organic cu puține modificări.

Între principiile esențiale de reformare, este acela privitor la alegerea episcopilor. Proiectul prevede introducerea pentru țara întreagă a electivității episcopilor după normele prevăzute în statutul lui Șaguna, actualmente în vigoare în Ardeal. Prin urmare marele colegiu va fi desființat din forma lui de astăzi și alegerile viitoare de episcopi se vor face de către „marele congres național bisericesc”, care va lucra la București și va fi alcătuit din reprezentanți ai clerului și reprezentanți mireni după felul cum funcționează și astăzi marele congres național bisericesc din Ardeal. Două treimi din membrii marelui congres național bisericesc cari vor fi în număr de 100 vor fi mireni iar numai o treime vor fi clerici.

Proiectul de unificare a bisericii ortodoxe prevede și un anumit număr de membrii de drept ai marelui congres național bisericesc și anume:

ministrul cultelor, decanii facultăților de teologie, rectorii universităților, președintele Academiei, înalții magistrați și un reprezentant al armatei.

Pentru introducerea unei administrații unitare a bisericilor din țară se va institui la București o episcopie centrală a bisericii ortodoxe sub conducerea a doi membrii aleși de congres și unul numit de ministerul cultelor. În afară de această episcopie centrală va funcționa pe lângă fiecare episcopie câte o episcopie locală.

În fruntea bisericii române ca for suprem spiritual va fi Sf. Sinod care conform proiectului îi păstrează vechea organizare. Preoții vinovați vor fi judecați întâi de consistoriile mitropoliilor respective având dreptul să facă recurs la sfântul sinod din București care va funcționa ca un fel de Curte de Casație bisericească.

Patriarhatul ortodocs român

În vremea din urmă s'a accentuat tot mai mult în cercurile cu cădere ale țării necesitatea ridicării metropoliei dela București la rangul de patriarhie. Opinia publică în general a întâmpinat această idee cu simpatie și satisfacție. E regretabil însă că un glas din cercul arhierilor s'a pronunțat împotriva, căutând chiar să persifleze această problemă. Înțelege oricine la ce se poate reduce o astfel de atitudine.

Solicitat de presă d-l ministru Lapedatu a declarat următoarele:

Creiarea Patriarhului român e reclamată de situațiunea actuală de superioritate numerică și morală a Bisericii ortodoxe române față de celelalte Biserici ortodoxe streine, de rolul, mai însemnat uneori de cât al tuturor Patriarhatelor împreună, pe care Biserica noastră l-a avut în trecut, timp de secole, ca apărătoare și protectoare a Creștinilor din Orient și de prestigiul politic de care se bucură Statul român în rândul celorlalte State ortodoxe, prestigiu ce trebuie să și-l păstreze și prin poziția Bisericii sale.

În adevăr, am rămas azi, după dezagregarea forței Împărăției rusești și desorganizarea Bisericii de acolo, cel mai mare Stat ortodox, cu o populațiune dreptcredincioasă mai numeroasă decât în oricare altul și cu o Biserică care și-a restabilit unitatea sa sinodală încă din primul an al înfiptuirii României noi și e pe cale de

a realiza, acum, și unitatea organizării sale administrative.

Biserica ortodoxă română a fost, apoi se știe, chiar și după instituirea Patriarhatului rusesc și creșterea puterii pravoslavnice moscovite, apărătoarea și protectoarea creștinilor din Orient de sub dominațiunea păgână. Și aceasta nu numai în cele morale ci și în cele materiale și culturale. Nici una din bisericile ortodoxe nu se poate prevala de un atare rol, care să o pună și sub acest raport — în situațiunea de superioritate față de celelalte.

În sfârșit, prestigiul politic de care se bucură Statul român în rândul celorlalte State ortodoxe reclamă cu necesitate ca Biserica sa națională să nu rămână în relațiile cu Bisericile acestora și acțiunile comune cu ele, în situație de inferioritate, numai prin faptul că, în ordinea sa ierarhică nu are încă un Patriarhat național ca și acelea.

Acestea sunt rațiunile negresit mai mult decât suficiente pentru creiarea Patriarhiei ortodoxe române. La ele se mai poate adăuga încă una. Și anume: Dacă biserica romano-catolică din țară se va constitui, cum e firesc, într-o singură provincie metropolitană cu sediul în Capitală, nu e cu puțință ca biserica oficială a Statului român, cea ortodoxă să rămână în situație ierarhică de egalitate. Și aceasta nu din motive de amor propriu, ci din anumite rațiuni de Stat.

Biserica noastră e autocefală, iar Statul suveran. Biserica și Statul își pot da așa dar organizația ce cred că convine mai bine necesităților și intereselor lor. Pentru cheștiunea de față, cu atât mai vârtos, cu cât prin instituirea unui Patriarhat român, nu se schimbă absolut nimic în constituția organică actuală a Bisericii noastre și nu se aduce nici o atingere, de nici un fel, raporturile sale cu Biserica ecumenică a Răsăritului, singura cu care biserica română ortodoxă se găsește în legătură, ce privește unitatea dogmelor.

Inițiativa o are Sf. Sinod, singurul organ cu cădere a propune instituirea Patriarhatului român. Propunerea s'a și formulat de I. P. S. Mitropolit al Moldovei, ca membru senior al Episcopatului nostru. Ea e subscrisă de toți ceilalți ierarhi și va fi acceptată în mod solemn de Sf. Sinod, care va redacta, în urmă, actul acestui moment istoric, desvoltând considerațiile ce l-au determinat să ridice Scaunul arhiepiscopal

și mitropolit al Ungro-Vlahiei la rangul de Patriarhat.

Actul acesta se va comunica, după cum e obiceiul, celor patru Patriarhi ecumenici, de origine apostolică și, desigur, pentru condescendență, Patriarhilor de creațiune națională a celorlalte Biserici ortodoxe.

Guvernul va veni apoi să consacre, prin lege, ființa Patriarhatului român ortodox.

Nou înființatul Institut teologic și însemnătatea lui

Mulțumită jertfelor unui sir întreg de mucenici, cari în toată truda lor viață au muncit pentru biserică și neam, D-zeu ne-a învrednicit pe noi generația de acum să vedem visul încheșării naționale împlinit. Din vălmășagul vremurilor apuse se desprinde biserică străbună între bârnele căreia s'a făurit coroana României de azi. Este lucru dovedit, că în trecutul nostru național biserică creștină ortodoxă a fost singura pavază de apărare și limanul de scăpare al strămoșilor și că numai prin cuvântul apostolilor a aprins candela neamului care a luminat drumul visului împlinit. Străbătând cu mintea vremurile de existență sbuciumată a neamului românesc, te întărești tot mai mult în adevărul, că această biserică săracă în podoabe și modestă a făcut tot numai ca să poată îmbrăca poporul cu podoaba sufletească a culturii. Ea a fost acea instituție, care a păstrat sufletul neamului de-a lungul veacurilor și toate comorile acestui suflet.

Popor născut pe aceste plaiuri și crescut în mijlocul suferințelor, dar statornic în credința sa, streinii nemiloși l-au despuiat de tot ce a avut: cetăți, bani, ba chiar și pământ și ajunsă rob acolo unde domni odinioară. Lipsiți de orice ajutor, Românii ardeleni aveau ca o singură mângăere sufletească, nădejdea la D-zeu. „Și pe D-zeu cei umili îl văd numai prin acei cari vorbesc, din chemare, despre dânsul. O cântare de preot în ușa altarului li-se pare solie venită atunci și anume pentru dânsii din cer, și un Scaun de Vlădică, fie și un biet scaun aspru, tăiat cu ciocanul din piatră, înfățișează în ochii lor tronul D-zeirii care păstorește, judecă și răsplătește“ *).

În aceste împrejurări umile ei rugau pe D-zeu să-le dea cel puțin un Păstor român, căruia să-si încredințeze tot sufletul lor spre păstrare. Această sfântă dorință a Românilor ardeleni o împlini acel Voevod mare și sfânt, care acum 400 de ani întemeiasă această Episcopie ca o pavază a credinței și unității religioase a neamului nostru. Acela care le-a dat singura posibilitate de păstrare a comorilor sufletești, adică Biserica; a fost Ștefan cel Mare, domn al Moldovei, ocrotitor și mândrie a românimii din timpurile sale și din toate timpurile. Cugetul nostru se îndreaptă plin de evlavie către Voevodul care — cum zice d-l prof. Iorga — a făcut din fe-
rul sabiei lui ierul plugului, ce spintecă pământul numai ca să rodiască. Din brazda trasă de dânsul au răsărit asezăminte cari n'au perit ci trăesc și acum, unele schimbate, desăvârșite cu timpul. Pătruns de credința Celui ce i-a dat cununa biruințelor, clădi o mănăstire — încă una pe lângă altele multe — și pentru Românii ardeleni aflători în ținutul ce-l primi drept cadou dela Matei Corvinul pentru ajutorul dat.

Asa se născu pe pământul ardelenesc această mănăstire românească, având în fruntea sa și un păstor Român. Gândul ce schinteiasă în mintea înțeleaptă și prevăzătoare de viitor a marelui Ctitor, ce-și doarme somnul de veci sub lespede de piatră a mormântului din Putna, îl înțeleseră și domnii Munteni, înființând și ei la rândul lor tot atâtea cetățui de apărare a credinței și neamului nostru.

Și într'adevăr aceste cetățui au fost zdiul de scăpare în timpul tulburărilor religioase ce au frământat bietul popor în secolii următori. Zile negre venitau asupra lui Lupi îmbrăcați în piei de oi bat la ușa sufletului pentru a-și părăsi legea strămoșească. Nici iobăgia seculară n'a fost în stare a-l îndupleca să-și părăsească credința sa. Celorce încearcă a-l abate dela legea lui le răspunde cu o tărie sufletească pe care o găsim numai la martirii creștinătății din veacurile prime: „puteți să-mi luați cojocul și cămașa de pe mine, vă dau și corpul meu, dar peste sufletul meu poruncește numai D-zeu“. Impresurat de atâtea greutăți, pândit de atâtea curse ispititoare și amenințat în diferite chipuri el stă neclintit ca o stâncă de granit.

Bătuți de împrăjurări din ce în ce mai grele, Românii de pe aceste plaiuri rămân în bătaia tuturor valurilor și a feluritelor persecuții, răpin-

du-le streinii și ultima mângâere ce o aveau privind spre „Scaunul de Vlădică“.

Convinși de adevărul, că pentru noi ardelenii și frații de dincolo munții dela graniță nu sunt un zid de despărțire ci mai mult un leagăn ocrotitor pentru toți, sugrumă viața Episcopiei Vadului, voind să ne înstrăineze cu totul. Dar gândul barbar n'a învins, căci deși Ctitoria lui Ștefan cel Mare își perde urma, legătura sufletească cu care ne-a unit El Domnul s'a tăinuit de-a lungul timpurilor prin sufletele năcăjite ce nădăduiau sosirea zilelor de mântuire.

A fost nimicită această Episcopie în modestia ei pentru ca plinirea vremii să re'nvieze în toată măreția și splendoarea și vâlul întunerecului ce a apăsât sufletele credincioșilor să-l alunge, aducând în locul lui Evanghelia mântuitoare de suflete. „Acum a sosit vremea“ când din sferele cerești sufletul marelui Voevod își întinde sabia-i binefăcătoare în semn de mulțumire lui D-zeu, că Ctitoria sa este pusă din nou în slujba legii strămoșești, pentru care ne-au răposat moșii și strămoșii.

Dar aducerea din nou la ființă a acestei Episcopii o pretindea nu numai trecutul ei istoric, ci și vremurile de acum ca o dreaptă satisfacție națională a zilelor de jale și amar ce le-au îndurat atâția și atâția mucenici. Trebuia ca pe Golgota neamului nostru să se înalțe triumfător semnul biruinții din zilele de suferințe a popoului dreptcredincios de pe aceste meleaguri. Căci cu tot dreptul putem numi acest oraș, de care ne leagă un șir lung de amintiri dureroase, Golgota neamului. Ca dovezi recente ne servesc: procesul memorandumului, și în timpul războiului temnițele Clujului pline de preoți Români.

Dar în locul temnițelor, ce înăbușiau în zidurile lor avântul sufletelor nobile, ridicăm biserici mărețe și institute culturale ce vor împrăstia în toate colțurile credința, pace și iubirea de aproapele; arătând tuturor, că misiunea noastră pe acest pământ este dragostea de lege.

Abia au conținut înălțătoarele momente dela punerea pietrii fundamentale a măreței catedrale, ce se zideste pe ruinele vechilor bisericițe din Vad și Feleac, și iată-ne acum adunați în această mică sală la o nouă serbare, la un nou moment, poate tot asemenea de înălțător, al tinerei Eparhii. În centrul muceniei noastre de veacuri prin străduințele și jertfele păstorului nostru iubit și a altor bărbați luminați și de neam iu-

bitori s'a întruchipat prin înființarea Institutului teologic o vatră de jăritic, care va încălzi inima oricui se va apropia de ea, un focar de lumina credinței ce va eradia focul dragostei de neam și Biserică.

Episcopia ctitorului Ștefan cel Mare, re'nviată ca prin minune, de azi înainte are frumoasa misiune de a trimite popoului dreptcredincios, păstorii sufletești a căror necesitate în aceste timpuri se simte foarte mult. Dacă totdeauna în timpuri de grea cumpănă preotul era îndreptătorul și povățuitorul faptelor fiilor săi sufletești, cu atât mai mult azi după războiul mondial care a sdruncinat echilibrul societății. Pentru omenimea eșită din mistuitorul războiu cu un suflet obosit și desorientat, cuvântul Evangheliei lui Christos vine ca un izvor curat, să învieze mințile înfrigorate ale oamenilor de azi.

Dacă în trecut Biserica — mama noastră — a fost silită să lupte mult pentru păstrarea ființii noastre naționale, decât pentru evanghelizarea vieții noastre; de azi înainte, în aceste zile de fericire națională, toată activitatea ei trebuie să tindă spre o înfrățire a cugetelor și sufletelor în scopul unei munci de înălțare prin credință și morală a neamului nostru.

Iar la această înaltă chemare a regenerării noastre, după cum a zis P. S. nostru Păstor într'o cuvântare: „Eparhia noastră cu sediul în capitala Ardealului, cu tradițiile unei episcopii istorice, dar cu teritoriul întins până la frontierele țării, într'o regiune sărăcită și înapoiată, trebuie să fie cea dintâi la această mare operă a ortodoxiei românești chemată să alunge întunerecul ce a apăsat veacuri întregi peste Nordul Ardealului, făcând să strălucească pretutindeni în satele trezite la o nouă viață, lumina credinței, flacăra Evangheliei și roadele bogate ale unei vieți religioase“.

De aceea înființarea acestei școli trebuie privită nu numai ca o necesitate bisericească ci și națională. Căci un cler cultivat și conștient de chemarea sa este interes de viață pentru orice stat creștin. Prosperarea și întărirea patriei noastre depind în mare măsură de viitorii slujitori ai altarului, cari prin munca și sacrificiile lor să nimicească orice patimi și porniri rele răscolite de înfricoșatul războiu. Ei sunt datori să vestească adevărata credință și morală în această lume și să pună stavilă diferitelor secte ce caută a înstrăina bietul popor dela legea lui sfântă prin uneltiri vrăjmașe. Pe umerii lor a

pus biserica răspunderea nemijlocită a apostoliei sacramentale și culturale în mijlocul mulțimei credincioșilor.

Neamul nostru și în trecut se învăța și conducea în viața lui, de preoțime. Acel preot cu Ceaslovul și Psaltirea în mâini, blând, nefățărît și ocrotitor al jertfelnicului și care era călăuză de viață a credincioșilor, astăzi are o chemare cu mult mai grea, recerând multă trudă, dar și mult devotament. Trăim în secolul luminii. Preotul trebuie să știe carte, trebuie să citească multă carte. Imprejurările de viață în cari ne aflăm, ne arată că preotul e chemat în cel dintâi rând să fie conducător și sentinela neadormită.

Față de nevoile și aspirațiunile poporului nostru după înfăptuirea marelui ideal național, în noile împrejurări de viață, în era libertății preotul trebuie să-și îndrepte toată activitatea spre consolidarea unității sufletești a tuturor fiilor neamului românesc. Drept garanție a acestei unificări sufletești va fi numai prosperarea în cultură în așa măsură, ca față de celelalte minorități să-i asigure nației și țării române, acel prestigiu care făcea cândva pe cetățeanul român să exclame cu mândrie „cives romanus sum“.

Accastă mare și sfântă misiune a preotului se impune mai ales în părțile acestei Eparhii, care veacuri întregi a fost osândită de răuvoitori să stea în umbră și întunec.

Iată nevoia imperioasă de organizare și dezvoltare atât pe terenul bisericesc cât și cultural, în acest centru însemnat al Ardealului, ce până ieri a fost cuib de ură și dușmănie a unui neam oropsit de vremuri.

Pătrunși de aceste adevăruri am venit din toate colțurile la această școală, la acest izvor de întărire a minții, ca așa câștigându-ne cunoștințele necesare unei vieți pastorale, să fim adevărați apostoli ai Bisericii și neamului nostru. Am venit în Clujul românesc, la acest Institut, să-ne învățăm în legea noastră strămoșească pe care azi mâne va trebui să o propovăduim. Am venit aici ca prin muncă și rugăciune să-ne formăm adevăratul caracter de slujitori credincioși alui Hristos și întreaga noastră ființă de păstori sufletești.

Nu ne înșelăm în speranțe desi vedem casa umilă în care se deschide această școală, împrejmuită de altele tot asemenea de mici. Gândul nostru, că ea — prin munca noastră, prin stăruințele domnilor profesori și prin jertfele

bărbaților vrednici ai bisericii și neamului nostru — va ajunge cât mai curând la o înălțime corăspunzătoare cerințelor Bisericii și celorlalte instituții de înaltă cultură din acest oras; ne dă tărie în suflet, spor la muncă și nădejde în biruința dreptății.

Când intrăm în primul an de activitate a acestui Institut ne dăm bine seama, și noi acești mai mici, de înălțimea momentului istoric pe care-l trăim. Accastă măreață zi a înviat în sufletele noastre nu numai străduințele și jertfele a celor ce s'au ostenit pentru aducerea la existență a acestui focar de învățătură și iubire ca totodată și conștiința noastră; sufletele noastre nu se înalță numai în semn de rugăciune către D-zeu, dela care cerem să-și reverse darurile sale bogate, ci și în formă de jurământ, că prin împlinirea conștientioasă a datorințelor noastre ca studenți și prin roadele bogate ca viitori păstori sufletești, vom aduce mângăere în sufletele tuturor prin stăruințele cărora s'a săvârșit accastă minune a întăririi noastre bisericesti și naționale.

Iar mai presus de toate vom căuta să ne conducem de cuvintele sfântului apostol Iacob, ca „să fim în toate ale noastre, făptuitorii cuvântului, iară nu numai ascultătorii lui, amăgindu-ne pe noi însine“ (I. 22).

Teodor Ciuruș,
st. c. III. teol.

Pomul de crăciun

De mai mulți ani Petru, un sărac tăctor de lemne și cei doi copii ai săi Ion și Maria locuiau într'o căsuță sărăcăcioasă situată pe un delusel în apropiere de Pădurea Neagră.

În fie-care dimineață, Petru făcea pe vatră focul pentru a-și prepara prânzul și când cea d'întâi rază de lumină se arăta pe coline, el lua toporul și pleca în pădure ca să lucreze, lăsându-și copiii, singuri dormind.

Copiii erau buni și ascultători. Când se sculau, regulau prin casă și aprindeau focul pentru ca tatăl lor, venind dela lucru, să găsească cald; iar când Petru se întorcea seara obosit de muncă, drăgălașii săi copii îi eșau înainte de-l primeau, întrecându-se care să spună mai întâi, ce făcuse în timpul absenței sale. Într'o seară de iarnă, pe când cei doi copii stăteau lângă foc, așteptând pe iubitul lor tată să se întoarcă de

la pădure, și vorbeau de scumpa lor mamă, moartă la Nasterea Mântuitorului, de cântecele de la Crăciun cum și de frumoasa istorioară a micului Christos deodată auziră pe cine-va hătând în ușă. Deschizând'o, găsiră un copil sărăcăcios îmbrăcat, desculț și tremurând de frig, care cum îi văzu le zise: Mi-e frig și foame, lăsați-mă să aintru! Copiii îl introduseră în casă, îl încălziră pe lângă foc și-i deteră din mâncarea lor, pâine și lapte, apoi l'au culcat pe patul lor. Dimineața a disărut fără a fi observat.

Adese-ori copiii vorbiau, în cursul zilei, despre sărmanul copil, mirându-se cum și când a plecat și dacă în seara următoare va găsi și în altă parte toate cele necesare cum găsisse la ei!

Vorbind astfel s'a înserat. În mijlocul întunericului auziră o muzică și mai multe voci: cântând cel mai frumos Imn al Crăciunului: „Mărire întru cei de sus lui D-zeu, pace pe pământ și între oameni bună voire“.

Deschizând ușa, văzură o ceată de copii venind în spre ei cântând.

În mijlocul acestor copii, se afla și micul lor oaspe dar acum era bine îmbrăcat, iar împrejurul capului, avea o mulțime de raze luminoase care-i formau o coroană. El ducându-se lângă cei doi copii le zise: Sunteți foarte milostivi, căci v'ați lipsit de cele necesare pentru a ajuta pe un biet sărman străin pierdut. După aceste vorbe înfigând în pământ o ramură verde de brad mai zise: Acesta va crește din an în an și la fie-care Crăciun o să găsiți câte ceva care să vă facă fericiți. Apoi mângâindu-i s'a dus.

Această ramură a fost cel dintâi pom de Crăciun. De atunci, în fiecare dimineață a Nașterii Mântuitorului, pomul se găsește încărcat cu diferite bunătăți, haine călduroase pentru Petru haine, ghete, cărți, jucării și alte bunătăți pentru copii. Aceasta se repetă în fiecare an și când copiii au devenit mari au văzut că micul lor oaspete nu era altul decât „Micul Christos“.

„Dum. ort“.

ORDINAȚIUNI

Nr. 7561. Preoțimea se îndrumă a răspunde de urgență la ordinul nostru Nr. 5661 publicat în „Renasterea“ Nr. 37 din a. c.

* * *

Nr. 7328. Ne-a venit la cunoștință că oameni particulari și nechemați umblă să adune dela bisericile noastre cărțile vechi și alte obiecte vechi. Atragem atenția preoțimei noastre ca aceste lucruri de însemnătate pentru istoria bisericeii noastre să nu le înstrăineze, ci conform ordinelor noastre anterioare să aducă cărțile și obiectele mai vechi de cari nu mai au neapărată lipsă și să le trimită la muzeul nostru eparhial.

* * *

Nr. 7901. Se îndrumă preoții cari nu și-au ridicat încă retribuțiile pe trimestrele trecute ca cel mult până la 30 Decembrie să-și prezinte chitanțele, căci la caz contrar sumele neridicate se vor vărsa la 1 Ianuarie înapoi la stat.

ȘTIRI

Protopop nou. Pe ziua de Sf. Nicolae, în 6 Dec. a. c., s'a săvârșit în biserica din Reghin introducerea noului protopop al Reghinului, *Dumitru Antal*, pe lângă solemnitatea cuvenită. Introducerea a săvârșit-o P. O. D. Ștefan Russu protopopul Târgu Mureșului.

* * *

Promoție de doctor. Domnul Vasile Petrascu fostul contabil al Consistoriului nostru, iar acum profesor de tipic și cântări la Institutul teologic, a fost promovat Sâmbăta trecută de doctor în drept la Universitatea din Cluj. Felicitările noastre.

* * *

† *Chiril Delioran* preot ortodox în Ciubanca a reposat în săptămâna trecută în clinica din Cluj. Odihnească în pace.

* * *

Pedeapsă meritată. Fostul casier al administrației financiare din Cluj, Alexe Danilescu, care a făcut o escrocherie de 4 milioane lei în banii statului a fost pedepsit la cinci ani temniță grea.

* * *

Broșuri de propagandă. În Institutul de editură „Presa bună“ Str. Ștefan cel mare din Iași au apărut câteva broșuri religioase morale, pe cari le recomandăm pentru propagandă și anume: „Revărsarea Rînului“ prețul 4 lei, „Biserițuța

din pădure“ prețul 4 lei și „Arumugam“ prețul 8 lei.

* * *

Concertul din 18 Dec. a. c. dat de Corul Episcopii sub conducerea dirigentului profesorul Dr. Petrascu în sala prefecturii — în favorul zidirii bisericii catedrale a fost puțin cercetat, din cauza demonstrațiilor de seara ale studenților universitari.

În schimb publicul puțin dar select a gustat o seară plăcută fiind programul foarte bine ales, și executat peste așteptare bine. Membrii corului sporiți cu un număr de elevi seminariali s'au prezentat foarte bine.

La concert a participat și P. S. Sa episcopul nostru Nicolae.

* * *

Informație greșită. „Actiunea“ dela 15 Decembrie a. c. Nr. 4, greșit informată scrie, că în 10 Decembrie la orele 10 dimineața a avut loc în Cluj o slujbă religioasă la biserica ortodoxă oficiată de un teolog absolvent, încât autoritatea bisericească nu a răspuns la cererea studenților.

Autoritatea bisericească a dat răspuns în scris că la 10 Decembrie în biserica parohială să face serviciul divin obicinuit dela orele 7—9 dimineața — și studenții au fost invitați să asiste la serviciu. Preot cu rândul a fost Aurel Mușat. Ori cât de mult ținem la organizația studenților nu putem admite, ca ei să comandeze timpul și ora când să îi faci în biserici slujbele, și așteptăm ca ei să se orienteze după rânduețile bisericești. Teologul absolvent? n'a avut și nu poate avea nici dreptul nici autorizații să facă slujbe, ci cel mult se putea ceti psalmii de dimineața în biserica totdeauna deschisă pentru trebuințele credincioșilor.

* * *

Donație. Parohia Someșfalău a donat două rânduri de odăjdii preoțești, un potir și steluță cu procovețe pentru parohiile nou înființate și sărace.

* * *

Vicar mitropolitan. Fostul director al seminarului „Melchisedec“ din Ismail preotul Gheorghe Leu a fost ridicat în erarhia bisericească la gradul de vicar al Mitropoliei Moldovei.

* * *

Alegerea dela Dej. Săptămâna trecută s'a ținut alegere de deputat în circumscripția Dej. Au fost doi candidați, unul liberal și celălalt din partidul național. Candidatul liberal a fost dr. Mihali iar candidatul naționalist dr. Dobrescu. Alegerea aceasta a fost foarte agitată. Ambele partide își aduc acuze reciproce de banditizme și ilegalități. Este fapt sigur că alegerea dela Dej a decurs într'un mod cât se poate mai scandalos. S'au angajat bătăi formale iar președintele unei secțiuni de votare, protopopul Herman a fost palmuit. Este foarte regretabil că patimile politice au putut degenera atât de rău și nu se mai ține seamă de prestigiul țării și al neamului.

* * *

Pocăiții împotriva calendarului. Adventistii au pornit o agitație în Câmpulung și satele vecine, împărțind locuitorilor revista pocăită „Semnele Timpului“, povățuind pe săteni să nu mai țină la biserică, deoarece „mitropolitul a schimbat calendarul și a smintit toate sărbătorile“, ci mai bine să se facă cu toții pocăiți, căci ei — pocăiții — țin tot la calendarul „cel bun“, care nu-i „nemțesc“. — Agitatorii împotriva ordinii publice trebuie urmăriți și demascați.

* * *

Papa și ungerii. Primatul Ungariei, Cernoch, și-a serbat de curând la Budapesta jubileul de 50 de ani ai preoției, în ființa de față a guvernatorului Horthy, a prelaților, a monseniorului Schioppa și a „patrioților“ din Ungaria și jur.

A predicat la serbare episcopul Prohászka, dorind jubilanului ca viitorul să-i dăruiască „în locul Ungariei sfâșiate o Ungarie întregă“...

După predica iredentistă a episcopului, a luat cuvântul Cernoch și face următoarea mărturisire despre o declarație a papei: „Crucea sfintei coroane maghiare s'a strâmbat, dar nu s'a rupt: fie aceasta izvor de încredere pentru voi, și soarta voastră se va schimba“.

Nunțiul papal Schioppa se simțea, la auzul acestei profeții, foarte mulțumit, iar publicul entuziasmat a înțonat imnul apal și apoi imnul maghiar.

Eată, dovedit din nou cum papa și reprezentanții săi sprijinesc la orice ocazie agitațiile maghiare împotriva statelor vecine liberate.

Suntem siguri, că frații dela Blaj nu vor avea nici acum cuvânt de reprobare împotriva colegilor iubiți romano-catolici dela Budapesta.

* * *

O pâine de 4000 de ani. În mormântul lui Tutankamon din Egipt, s'a aflat între altele și o pâine care s'a păstrat acolo în fundul mormântului 4000 de ani. Pâinea a fost pusă la capul împăratului împreună cu vin într'un vas pentru că vechii Egipteni credeau că sufletul are lipsă de mâncare după ce moare. Dar împăratul n'a mâncat nimic din pâine pentru că sufletul are lipsă de altfel de pâine și apă.

* * *

Un preot aspru. Credincioșii catolici din Hațeg cercetau foarte neregulat biserica. Unii veniau din vreme, alții mai târziu, fiecare după cum îi treznia prin minte. Acest lucru însă nu prea îi era pe placul preotului papistaș din Hațeg și de aceea într'o bună zi el a dat poruncă să se încuie biserica la un ceas anumit.

S'a întâmplat astfel, că în ziua aceea o mulțime de lume a rămas pe din afară și n'a putut intra în biserică. Între lumea rămasă afară și între preot s'a iscat atunci o ceartă în cursul căreia s'au spus cuvinte aspre și de-o parte și de alta. Preotul s'a hotărât deatunci ca să nu mai slujească de loc în biserică până ce nu-i vor cere iertare credincioșii.

* * *

Un vot de neîncredere pentru Papa dela Roma. Deputatul I. Bianu a interpelat guvernul în afacerea congresului papistaș din Pesta unde trimisul Papei dela Roma și-a început vorbirea cu vorbele „cred într'un Dumnezeu și în învierea Ungariei“. Față de această ieșire, Bianu a propus să se voteze neîncredere față de Papa dela Roma și politica lui cea dulce pentru unguri și „aspirațiunile lor“. Bianu a spus că și papistașii din țara noastră fac o politică vrășmașă statului român.

* * *

Căsătorie la vârsta de 106 ani. Ciudățenia această se întâmplă tot în America, în orașul Triptue (Essex) trăiește o matronă în etate de 106 ani, D-na Betty Peunick, care după o văduvie de 86 de ani, urându-i-se de atâta singurătate, s'a decis să se mărite.

Ziarele americane uită însă să ne spună numele și vârsta fericitului mire, care va conduce la altar pe „tânăra“ mireasă.

* * *

Bumbacul. În diferite părți ale țării, ca în Basarabia și Bănat, se fac încercări de a cultiva bumbacul. În urma încercărilor de până acuma s'a dovedit, că aerul și pământul țării noastre e destul de potrivit acestei culturi.

Condițiunile de căpetenie pentru ajungerea coacerii acestei plante sunt, ca planta să dureze în pământ dela 158—200 de zile la o căldură de 25 grade. Deci se va semăna pe la 25 Aprilie și se va culege până la 1 Octomvrie. Acum se fac încercări de a se crea soiuri de bumbac, cari să se poată lesne cultiva în pământul nostru.

* * *

Recolta porumbului. Anul acesta a fost bogat în porumb. Din datele culese până acum din întreaga țara rezultă, că porumbul a fost semănat pe o întindere de 3 milioane 621 mii 454 hectare. Cantitatea totală recoltată s'a calculat în 3 milioane 992 mii 652 tone (o tonă are 1000 kilograme).

Socotind după hectar, recolta anului 1920 a fost cu mult mai bogată ca în anul acesta. Atunci s'a produs pe hectar 14.10 chintale, pe când în anul acesta abia 10.02 chintale. În anul 1920 s'a cultivat mai puțin teren ca în anul 1924.

* * *

O frumoasă serbare în Târgu-Murăs. Duminică în 30 Noemvrie a. c., cu ocaziunea comemorării zilei de 1 Decemvrie 1918, s'a desvelit piatra comemorativă făcută pe peretele școlii primare de stat Nr. 4 de consiliul orașului întru cinstea și vecinica pomenire a eroului național Constantin Romanul din Pincicul de lângă Teaca, care a fost prefectul legiunei a 12-a a Românilor de pe Câmpie în luptele cu Ungurii în 1848. Acest erou a fost prins în 23 Februarie 1848 de unguri la Meșterháza, de unde a fost adus la Târgu Murăs și a fost omorât de călăreții Săcui aproape de locul unde i-s'a ridicat semnul de pomenire vecinică. Cu această ocaziune s'a numit fosta piață sf. Gheorghe, piața „Constantin Romanul“, și tot acest nume poartă și școala primară de stat Nr. 4.

La serbare au luat parte: armata din loc cu corpul ofițeresc și d-l general Șerbănescu în frunte, toate autoritățile din loc, școlile și mulțimea.

Serviciul divin a fost oficiat de preoții Dorift Suteu, Papadima și Leuca. Au vorbit primarul

orasului Dr. Dandea și profesorul Popa din liceul militar, arătând meritele celui pomenit.

* * *

Notar public. Domnul Dr. Gavriil Buzura avocat și asesor consistorial în consistoriul nostru din Cluj, a fost numit Notar public în Lăpușul unguresc. Intreg ținutul a primit această numire bucurie și mulțumire pentru că cel numit este un bărbat iubit de popor, integru, cinstit și să bucură de încrederea poporului în măsură, cum mai rar un avocat în ținutul în care trăiește. Felicitările noastre.

CĂRȚI

La consistoriul nostru sunt depozitate spre desfacere următoarele cărți:

1. Papism și ortodoxism în Ardeal de Dr. G. Ciuhaudu — — 12.— Lei
2. Români ortodocși și Români uniți de Dr. G. Ciuhaudu — 10.— Lei
3. Ortodoxia și creștinismul apusean de P. L. Nicodim — — — 8.— Lei
4. Schisma Românească sau Unirea cu Roma — — — — — 2.50 Lei
5. Analele Asociației „A. Șaguna” II. și III. à 20 lei, pentru membri — — — — — 16.— Lei
6. Invățăminte cu icoane (12 cărți postale cu icoane din Sft. Scriptură) — — — — — 10.— Lei
7. Vieța unei mame credincioase de Dr. I. Lupaș — — — 5.— Lei
8. Spice din istoria bisericii de Dr. I. Lupaș — — — — — 5.— Lei

Nr. 2492—1924

3—3

CONCURS DIN OFICIU

Pentru postul de paroh din parohia de cl. I. Treznea tractul Unguras, devenit vacant prin renunțarea celui ales, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în organul „Renașterea”.

Alesul va beneficia: de locuință în natură și supraedificate în condiție bună, grădină de legumi, 52 jugăre sesiune parohială, 2 vici cucu-

ruz cu cocianul și 1 zi de lucru dela fiecare casă, venitele stolare îndatinate plus întregirile dela Stat.

Reflecțanții la acest post își vor înainta în termenul deschis cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare oficiului protopopesic al Ungurasului și pe lângă observarea dispozițiilor reglementare să vor prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu credincioșii.

Consistoriul Eparhial.

Nr. 350

3—3

Concurs

Prin decisul Ven. Consistor Diecesan Nr. 5321 din 24 Octombrie 1924 nimicindu-se alegerea de protopresbiter ținută în 25 Decembrie 1923, pentru acuparea postului de protopresbiter al tractului Alba Iulia, să publică un concurs nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea”.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Venitele fasonate în coala B pentru întregirea dotațiunii precești dela stat și venitele stolare din parohia Alba Iulia oraș.

2. Dotația protopresbiterală dela stat și pausalul ce se va stabili din fondul general administrativ al Consistorului parohial.

3. Retribuția din fondul protopresbiteral al tractului, alimentat din contribuiriile parohiilor și alte resurse.

4. Taxele legale dela vizitațiunile canonice.

Concurenții îndreptățiți își vor înainta cererile înzestrate cu documentele necesare în termenul arătat mai sus, Venerabilului Consistor Eparhial din Cluj, conform concludului Congresual Nr. 111 din 1888. Dela concurenții din alte Diecese, să cere să prezenteze și act de învoire dela Chiriarhul lor, ca în caz de alegere și numire îi va elibera literile dimisionale.

Alba Iulia din sedința Comitetului protopresbiteral ortodox, ținută la 18 Noembrie 1924.

Florian Rusan

adm. prot.

Petru Circo

notar al comitet.

Nr. 7472 „Aprobat”.

Cluj din sedința plenară a Consistoriului Eparhial ținută la 2 Dec. 1924.

NICOLAE

Episcop

L. Curea

secretar